

Lag om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt;

SFS 1998:599

Utkom från trycket
den 24 juni 1998

utfärdad den 11 juni 1998.

Enligt riksdagen beslut¹ föreskrivs i fråga om lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt²

dels att 3, 7, 8, 10–12, 14, 18, 20 a–22, 32, 34 och 60 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 8 a § och 61 a §, av följande lydelse.

3 §³ En kriminalvårdsanstalt eller en avdelning av en anstalt skall med hänsyn till graden av säkerhet vara öppen eller sluten. För placering av sådana intagna som avses i 20 a § kan en sluten avdelning inrättas som säkerhetsavdelning med särskild övervakning och begränsad gemensamhet mellan de intagna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar vilka anstalter eller anstaltsavdelningar som skall vara öppna eller slutna och vilka slutna avdelningar som skall vara säkerhetsavdelningar.

Vad i denna lag sägs om öppna eller slutna anstalter gäller även öppna eller slutna avdelningar av anstalter.

7 §⁴ Vid fördelning av de intagna mellan öppna och slutna anstalter skall följande iakttas.

En intagen bör placeras i en öppen anstalt, om inte placering i en sluten anstalt är nödvändig av säkerhetsskäl eller för att den intagne skall få möjlighet till sådant arbete eller sådan undervisning, utbildning eller särskild behandling som inte lämpligen kan ordnas i en öppen anstalt. Vid bedömningen av om det av säkerhetsskäl är nödvändigt med placering i en sluten anstalt skall bland andra omständigheter beaktas om det finns risk för att den intagne skall avvika eller fortsätta med brottslig verksamhet. Vidare skall den som kan befaras missbruka eller på annat sätt ta befattning med narkotika under verkställigheten företrädesvis placeras i en sluten anstalt.

¹ Prop. 1997/98:95, bet. 1997/98:JuU19, rskr. 1997/98:208.

² Lagen omtryckt 1990:1011.

³ Senaste lydelse 1995:492.

⁴ Senaste lydelse 1995:492.

SFS 1998:599

För den som avtjänar fängelse i lägst fyra år skall det särskilt beslutas om de villkor som skall gälla för verkställigheten när det gäller placering i anstalt samt permissioner och vistelser utanför anstalt enligt 11, 14, 32 och 34 §§. Om det finns särskilda skäl skall sådana villkor beslutas också för annan intagen som dömts till fängelse i lägst två år.

Prövning av vilka särskilda villkor som skall gälla för verkställigheten enligt tredje stycket skall ske så snart verkställigheten påbörjas eller annars så snart behov därav uppkommer. Villkoren skall omprövas när det finns anledning till det.

Beslut om anstaltsplacering, förflyttning till annan anstalt samt permissioner och vistelser utanför anstalt enligt 11, 14, 32 och 34 §§ som strider mot de särskilda villkoren får inte meddelas.

8 § En intagen som inte har fyllt arton år får inte placeras i en anstalt där han vistas tillsammans med intagna över arton år, om det inte kan anses vara till hans bästa. Han skall hållas åtskild från sådana intagna som kan inverka menligt på hans anpassning i samhället.

En intagen som har fyllt arton men inte tjuogoett år skall, om inte särskilda skäl föranleder annat, hållas åtskild från sådana intagna som kan inverka menligt på hans anpassning i samhället.

Den som inte har fyllt tjuogoett år och som inte placeras på en öppen anstalt skall företrädesvis placeras i en anstalt med särskild verksamhet för yngre intagna.

8 a § En kvinna skall normalt placeras i en anstalt som är avsedd för enbart kvinnor. En kvinna får inte utan eget medgivande placeras i en anstalt där även män placeras.

10 § En intagen skall under arbetstid ges möjlighet till arbete, undervisning, utbildning, arbetsträning, särskilt anordnad verksamhet som syftar till att motverka brott eller missbruk eller någon annan lämplig sysselsättning som såvitt möjligt främjar utsikterna för honom att efter frigivningen inordna sig i samhället.

Har en intagen behov av medicinspsykologisk eller någon annan särskild behandling skall sådan beredas honom, om det kan ske med hänsyn till anstaltstidens längd och hans förutsättningar. Behandlingen skall om möjligt ske under arbetstid.

11 §⁵ För att underlätta anpassningen i samhället kan en intagen medges att få vistas utanför anstalten under arbetstid för att utföra arbete, delta i undervisning eller utbildning, erhålla behandling eller delta i någon annan särskilt anordnad verksamhet.

Sådan vistelse får dock inte medges om det på grund av viss omständighet kan befaras att den intagne kommer att avvika, återfalla i brott eller missbruka alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel eller något sådant dopningsmedel som avses i 1 § lagen (1991:1969) om förbud

⁵ Senaste lydelse 1995:492.

mot vissa dopningsmedel. För vistelsen får ställas de villkor som kan anses nödvändiga.

Vid prövningen av medgivande för en intagen att utföra arbete eller delta i någon annan särskilt anordnad verksamhet utanför anstalten skall särskilt beaktas, om den intagne behöver inskolning i arbetslivet eller om ett medgivande annars kan antas väsentligt förbättra hans möjligheter att försörja sig efter frigivningen.

Av 7 § följer att beslut enligt denna bestämmelse om vistelse utanför anstalten inte får meddelas i strid mot de särskilda villkor som gäller för verkställigheten.

12 § En intagen är skyldig att delta i den verksamhet och ha den sysselsättning i övrigt som anvisas honom. Den som får ålderspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring får dock inte åläggas att ha någon sysselsättning, och den som får förtidspension eller sjukbidrag enligt den lagen får åläggas att ha sysselsättning bara av den art och omfattning som kan anses lämplig för honom.

14 § En intagen skall ges tillfälle till lämplig fritidssysselsättning. Han bör uppmuntras att ägna sig åt egna intressen som kan bidra till hans utveckling. I den utsträckning det lämpligen kan ske bör han få möjligheter att genom tidningar, radio och television följa vad som händer i omvärlden. Hans behov av förströelse bör tillgodoses i skälig omfattning.

Om det lämpligen kan ske, bör en intagen ges tillfälle att vistas utanför anstalten för att på fritiden delta i sådan föreningsverksamhet eller annan liknande verksamhet som är ägnad att underlätta anpassningen i samhället. För sådan vistelse får ställas de villkor som kan anses nödvändiga. Därvid kan föreskrivas att den intagne skall stå under tillsyn.

Sådan vistelse utanför anstalten får inte medges om det på grund av viss omständighet kan befaras att den intagne kommer att avvika, återfalla i brott eller missbruka alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel eller något sådant dopningsmedel som avses i 1 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel.

Av 7 § följer att beslut enligt andra stycket om vistelse utanför anstalten inte får meddelas i strid mot de särskilda villkor som gäller för verkställigheten.

18 § En intagen får på egen begäran vistas avskild från andra intagna, om det finns lämpliga förutsättningar för det och särskilda skäl inte talar däremot. Ett medgivande till en sådan avskildhet skall omprövas så ofta det finns anledning till det, dock minst en gång i månaden.

Läkare skall undersöka en intagen som på grund av medgivande enligt första stycket vistas avskild från andra intagna, om det behövs med hänsyn till den intagnes hälsotillstånd. Har den intagne inte vistats tillsammans med andra intagna under en sammanhängande tid av en månad, skall en sådan undersökning alltid äga rum.

SFS 1998:599

20 a § Finns det i fall som avses i 20 § andra stycket anledning anta att de förhållanden som där avses kommer att bestå en längre tid, får den intagne placeras på en säkerhetsavdelning.

En intagen får också placeras på en säkerhetsavdelning, om det finns särskild anledning anta att det behövs för att hindra honom från brottslig verksamhet av allvarligt slag under vistelsen i anstalt.

Ett beslut om placering på en säkerhetsavdelning skall omprövas så ofta det finns anledning till det, dock minst en gång i månaden.

En intagen har rätt att i stället för att bli placerad på en säkerhetsavdelning vistas avskild från andra intagna om inte

1. särskilda skäl med hänsyn till hans hälsa talar mot det, eller

2. det av säkerhetsskäl är av synnerlig vikt att han inte placeras utanför säkerhetsavdelningen.

21 § En intagen som hålls avskild från andra intagna enligt 20 § eller 20 a § skall få den lättnad i avskildheten som är möjlig.

22 § Innan beslut meddelas om en åtgärd enligt 20 eller 20 a § och vid omprövning av ett sådant beslut skall de omständigheter utredas som inverkar på frågans avgörande.

Den som hålls avskild på grund av att han är farlig för sin egen säkerhet till liv eller hälsa skall undersökas av läkare så snart det kan ske. Andra intagna som hålls avskilda enligt 20 § eller 20 a § och sådana intagna som är placerade på en säkerhetsavdelning skall undersökas av läkare, om det behövs med hänsyn till den intagnes tillstånd. Har en intagen hållits avskild under en sammanhängande tid av en månad skall en sådan undersökning alltid äga rum.

Protokoll skall föras över vad som kommit fram vid utredning enligt första stycket.

32 § För att underlätta anpassningen i samhället kan en intagen beviljas tillstånd att lämna anstalten för viss kort tid (normalpermission), om det inte finns påtaglig fara för fortsatt brottslig verksamhet eller avsevärd fara för annat missbruk. Vid bedömningen skall särskilt beaktas om den intagne har nyttjat eller förfarit olagligt med narkotika inom anstalten eller utan giltigt skäl vägrat att lämna urinprov enligt 52 d §.

Permission får också ges, om det finns någon annan särskild anledning än den som anges i första stycket (särskild permission).

För normalpermission eller särskild permission får ställas de villkor som kan anses nödvändiga när det gäller vistelseort, anmälningsskyldighet eller annat. Om noggrann tillsyn behövs, kan det föreskrivas att den intagne under permissionen skall vara ställd under bevakning.

Av 7 § följer att beslut om permission inte får meddelas i strid mot de särskilda villkor som gäller för verkställigheten.

34 §⁶ Kan en intagen genom vistelse utanför anstalt bli föremål för särskilda åtgärder som kan antas underlätta hans anpassning i samhället, kan

⁶ Senaste lydelse 1993:210.

han få medgivande att för ett sådant ändamål vistas utanför anstalten under lämplig tid, om det finns särskilda skäl. Därvid skall särskilt beaktas om den intagne behöver vård eller annan behandling mot missbruk av beroendeframkallande medel.

För vistelsen skall de villkor ställas som kan anses nödvändiga. I samband med vård eller någon annan behandling får det föreskrivas att den intagne skall vara skyldig att lämna blod-, urin- eller utandningsprov för kontroll av att han inte är påverkad av beroendeframkallande medel eller något sådant dopningsmedel som avses i 1 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel. Om det finns särskilda skäl kan i samband med beslut enligt första stycket meddelas föreskrift enligt 26 kap. 15 § första stycket 3 brottsbalken att gälla för tid efter villkorlig frigivning.

Vistelse utanför anstalt för vård eller behandling bör inte påbörjas så tidigt att den planerade vård- eller behandlingstiden blir kortare än den beräknade återstående verkställighetstiden.

Av 7 § följer att beslut enligt denna bestämmelse inte får meddelas i strid mot de särskilda villkor som gäller för verkställigheten.

60 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får flytta över övervakningsnämndens befogenhet enligt 54 och 55 §§ samt Kriminalvårdsstyrelsens befogenhet enligt denna lag i andra fall än som avses i 20 § andra stycket eller 20 a §. Befogenheterna får flyttas över till någon annan kriminalvårdsmyndighet än Kriminalvårdsstyrelsen eller till tjänstemän inom kriminalvården.

61 a § Kriminalvårdsstyrelsen eller den kriminalvårdsmyndighet som styrelsen bestämmer får förordna en väktare i ett auktoriserat bevakningsföretag att, inom ramen för sin anställning där utföra vissa bevakningsuppdrag, när en intagen skall vistas utanför anstalten. Om det finns särskilda skäl får förordnandet även avse vissa bevakningsuppgifter inom anstalten. I förordnandet skall uppdragets art och omfattning anges. Förordnandet får återkallas.

Väktaren får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han på grund av sitt uppdrag har fått veta om enskilda personliga förhållanden eller förhållanden av betydelse för rikets säkerhet eller för beivrandet av brott. I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999. För den som vid ikraftträdandet är placerad i slutan anstalt efter prövning enligt 7 § tredje stycket i dess äldre lydelse skall meddelas beslut om särskilda villkor för verkställigheten enligt 7 § i dess nya lydelse.

På regeringens vägnar

LAILA FREIVALDS

Anders Perklev
(Justitiedepartementet)

